

Η μεταποίηση, πυλώνας ανάπτυξης τη νέα εποχή

Άρθρο στην «Καθημερινή της Κυριακής»

28 Ιουνίου 2020

Μιχάλης Ν. Στασινόπουλος (*)

Η κρίση της COVID-19 έχει επιφέρει πρωτόγνωρες, ραγδαίες και αλυσιδωτές επιδράσεις στην παγκόσμια οικονομία, η ακριβής έκταση των οποίων δεν μπορεί να προσδιοριστεί όσο εξακολουθεί να υπάρχει αβεβαιότητα για την εξέλιξη της πανδημίας.

Τα μέτρα που ελήφθησαν σε πρώτη φάση για τον περιορισμό της εξάπλωσης του νέου ιού επηρέασαν κάθε πτυχή της οικονομικής δραστηριότητας. Η διακοπή των επιβατικών μεταφορών, το κλείσιμο επιχειρήσεων κυρίως στην παροχή τελικών υπηρεσιών σε καταναλωτές και οι περιορισμοί στην κυκλοφορία επέφεραν ισχυρό πλήγμα τόσο στην προσφορά όσο και στη ζήτηση, δημιουργώντας συνθήκες που προσομοιάζουν με την επίδραση των πολέμων στις οικονομίες.

Η ελληνική οικονομία θα υποστεί δυσανάλογα μεγάλο πλήγμα από την πανδημική κρίση, κυρίως λόγω μεγάλης εξάρτησης από τον τουρισμό και τις συναφείς δραστηριότητες. Εάν συνυπολογίσουμε και ορισμένα χρόνια προβλήματα, όπως η χαμηλότερη παραγωγικότητα που συνδέεται με την έλλειψη επενδύσεων σε σύγχρονο τεχνολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, αλλά και η σταθερά χαμηλή κατάταξη της χώρας στους δείκτες ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας, αντιλαμβανόμαστε ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να προσεγγίσουμε το πρόβλημα διαχειριστικά. Πρέπει επιτέλους να αντιμετωπίσουμε τα «υποκείμενα νοσήματα» της οικονομίας, επανεξετάζοντας το μείγμα των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες στηριζόμαστε, ώστε να γίνει πιο ισχυρό, πιο συμβατό με τις σύγχρονες τάσεις και πιο ανθεκτικό στις εξωγενείς απειλές.

Η κρίση, με τις ελλείψεις που παρατηρήθηκαν, σε πρώτη φάση ακόμα και στον υγειονομικό εξοπλισμό, υπενθύμισε μέχρι και στις ισχυρές οικονομίες της Ευρώπης τη σημασία της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών αλλά και μιας στοιχειώδους αυτάρκειας μακριά από λογικές προστατευτισμού. Υπενθύμισε ακόμα ότι το αναπτυξιακό υπόδειγμα κάθε οικονομίας δημιουργεί και ένα συγκεκριμένο «προφίλ ρίσκου», το οποίο καθορίζει την ανθεκτικότητα και τις αδυναμίες της σε πιθανές μελλοντικές κρίσεις. Η στρατηγική ανάπτυξης μιας χώρας είναι σημαντικό να συμπεριλαμβάνει αυτόν τον παράγοντα, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε κλάδου της οικονομίας ώστε να υπάρχει επαρκής διαφοροποίηση και ισορροπία. Στην περίπτωση της μεταποίησης γίνεται

εύκολα αντιληπτό ότι κάθε κλάδος έχει διαφορετικό «προφίλ ρίσκου», π.χ. η φαρμακοβιομηχανία σε σχέση με τα οικοδομικά υλικά, με τα υλικά συσκευασίας, την εφοδιαστική αλυσίδα της αυτοκινητοβιομηχανίας, την κλωστοϋφαντουργία ή τα προϊόντα πολυτελείας. Η μεταποίηση είναι στην πραγματικότητα ο πιο πολυδιάστατος τομέας μιας οικονομίας, στοιχείο που την καθιστά και εξαιρετικά σημαντική για την ασφαλή ανάπτυξή της.

Στην τελευταία τριμηνιαία έκθεσή του για την ελληνική οικονομία, το IOBE υπογραμμίζει ότι, πέραν του τουρισμού, χρειάζεται ένας δεύτερος ισχυρός πυλώνας στην οικονομία, με επίκεντρο τη μεταποίηση, που θα στηρίζεται στην καινοτομία και θα στηρίζει ακόμα περισσότερο -όπως το κάνει ήδη- τις επενδύσεις και τις εξαγωγές αγαθών. Οι προοπτικές του κάθε κλάδου της μεταποίησης, και αυτά που προσδίδει στο παραγωγικό οικοσύστημα, πρέπει βέβαια να είναι κατανοητά από το κράτος.

Σήμερα, η ελληνική οικονομία έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά μεταποίησης στην Ευρώπη - ο κλάδος ωστόσο είναι από τους μεγαλύτερους εργοδότες της χώρας, με σταθερές και ποιοτικές δουλειές, συνεισφέροντας άμεσα και έμμεσα το 1/3 του ΑΕΠ και της απασχόλησης. Και παρά το ότι η Ελλάδα έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D) στην Ευρώπη, το 36% εξ αυτών προέρχεται από τη βιομηχανία.

Όλα αυτά δείχνουν ότι η ελληνική μεταποίηση, με το υψηλής ποιότητας και επιστημονικής κατάρτισης ανθρώπινο δυναμικό της, έχει όλες τις προϋποθέσεις να ανταποκριθεί στην πρόκληση των καιρών και να συμβάλει στην ταχύτερη επανεκκίνηση μιας οικονομίας που θα στηρίζεται σε πιο στέρεες βάσεις και θα στηρίζει τον ευρωπαϊκό στόχο της προστασίας του περιβάλλοντος και της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής.

(*) Ο κ. Μιχάλης Ν. Στασινόπουλος είναι εκτελεστικό μέλος της Viohalco, Πρόεδρος της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη»